

Schoolplan 2016-2020

Cygnus Gymnasium Amsterdam

1. Inleiding	blz. 2
2. Het Cygnus als onderdeel van ZAAM	blz. 2
3. Onze school	blz. 3
4. Missie en visie	blz. 3
5. Het profiel van de school	blz. 4
6. De stand van zaken op onderwijskundig gebied	blz. 5
7. Onze opdracht op onderwijskundig gebied	blz. 6
8. De stand van zaken op personeelsgebied	blz. 6
9. Kwaliteitsbeleid	blz. 6

1. Inleiding

Voor u ligt het Schoolplan van het Cygnus Gymnasium voor de periode 2016 – 2020. De medezeggenschapsraad van de school heeft op 4 februari 2016 ingestemd met dit Schoolplan.

De school stelt eens per vier jaar haar Schoolplan vast, waarin wij het beleid op het gebied van onderwijs en personeel beschrijven. De inhoud van dit document gebruiken we bij het bepalen van de koers. Indien interne of externe ontwikkelingen om bijstelling van het beleid vragen, worden er aanpassingen gedaan en wijzigen we ons plan.

Om de kwaliteit van ons onderwijs en onze organisatie te borgen maakt de school sinds een aantal jaren gebruik van de werkwijze A3: een jaarlijkse reflectie op het beleid van de school: doen we de goede dingen, doen we dat goed en hoe weten we dat we het goed doen? Dit resulteert in een Jaarplan A3. Hierin beschrijven we de resultaten, die we als team binnen 1 jaar willen bereiken, binnen de kaders van onze missie en visie voor de school en de strategische kaders van de ZAAM onderwijsgroep. Dit Jaarplan A3 wordt jaarlijks voorgelegd aan de medezeggenschapsraad.

2. Het Cygnus als onderdeel van ZAAM

Onze school maakt onderdeel uit van ZAAM interconfessioneel voortgezet onderwijs, een groot schoolbestuur met ruim twintig scholen voor VO in Amsterdam en omgeving. Het Cygnus onderschrijft de onderstaande, door ZAAM vastgestelde, bestuurlijke kenmerken:

- *ZAAM biedt een breed onderwijsperspectief:* Binnen ZAAM willen wij goed onderwijs bieden, dat zowel gericht is op kwalificatie als op de persoonsvorming van onze leerlingen. De levensbeschouwelijke pluriformiteit van onze samenleving krijgt een plaats in ons curriculum. We besteden aandacht aan waardevolle tradities en praktijken in onze samenleving. Onze verwachtingen zijn hooggespannen. Wij sluiten graag aan bij de leervragen en mogelijkheden van onze leerlingen.

In onze scholen willen wij met en van elkaar leren, de aanwezige talenten tot ontwikkeling brengen en nog onvermoede talenten ontdekken. Met ons onderwijs willen wij de zelfstandigheid en het probleemoplossend vermogen van onze leerlingen vergroten. Wij willen ook hun initiatief en ondernemerschap stimuleren, omdat wij ervan overtuigd zijn dat deze kwaliteiten van toenemend belang zijn voor hun toekomst.

- *ZAAM investeert in de toekomst:* Onze vensters op de wereld staan open, wij willen zien en begrijpen welke ontwikkelingen zich lokaal en mondiaal voordoen. Wij zijn ons ervan bewust dat wij onze leerlingen opleiden voor de wereld van morgen, zonder die van vandaag uit het oog te willen verliezen. De vraag wat onze leerlingen nodig hebben voor hun toekomst, is in ons onderwijs en onze schoolloopbaanbegeleiding nadrukkelijk aan de orde.

In het belang van de wereld hechten we aan duurzaamheid en rentmeesterschap en onze scholen geven elk op eigen wijze invulling aan ons streven om verkwisting en verspilling tegen te gaan.

- *ZAAM ontplooit en verbindt:* De diversiteit van onze scholen weerspiegelt die van onze leerlingen en medewerkers. We respecteren én waarderen de onderlinge verschillen, ook in achtergrond, cultuur en geloof. Het is verrijkend hierover met elkaar in gesprek te gaan. We zijn betrokken en voelen een gezamenlijke verantwoordelijkheid in ons streven naar ontplooiing en groei. Door de kleinschaligheid van onze ZAAM scholen worden leerlingen gezien en gekend, hetgeen helpt om relatie en prestatie in goed balans te houden. Dit draagt bij aan een warm en veilig pedagogisch klimaat en een optimale leer- en werkomgeving.

Bij deze pluriformiteit hoort verbinding. Wij zoeken verbinding, willen bruggen bouwen. Onze scholen bieden kansrijk onderwijs. We stellen eisen en we vinden ook dat er van fouten geleerd kan worden. Leerlingen die dat nodig hebben, bieden we een nieuwe kans.

- *ZAAM is zichtbaar en herkenbaar:* Wij zijn een grote scholengroep in Amsterdam en omgeving en zijn ons bewust van onze voorbeeldfunctie. Wij willen participeren en een betekenisvolle rol spelen in onze omgeving en onze stad. We hebben veel maatschappelijk partners, waarmee wij intensief samenwerken in het belang van onze leerlingen en de samenleving waarin zij opgroeien. Duidelijkheid en voorspelbaarheid bieden naar onze overtuiging leerlingen, medewerkers en partners van ZAAM een goede basis voor de gewenste ontwikkeling en samenwerking. Daarom willen we een transparante organisatie zijn met een duidelijke structuur en open communicatie. We raadplegen onze belanghebbenden, we luisteren naar hen en gaan met uitgebracht advies aan het werk.

Goed werkgeverschap past bij deze ambitie. Wij koesteren onze jonge talenten, waarderen onze ervaren docenten en kiezen voor leeftijdsbewust personeelsbeleid. Wij streven ernaar om ál

onze medewerkers de professionele ruimte te bieden die zij nodig hebben om hun expertise te benutten en verwachten dat zij zich ontwikkelen ten gunste van de beoogde onderwijskwaliteit.

3. Onze school

Onze school heeft in oktober 2015 haar tienjarig bestaan gevierd. Het Cygnus is dus een school in opbouw. In het schooljaar 2015-2016 hebben we ruim 780 leerlingen, tamelijk evenwichtig verspreid over de zes leerjaren. De verwachting is dat de school stabiliseert rond 800 leerlingen.

De school wordt geleid door een rector en drie afdelingsleiders (elke afdelingsleider stuurt twee leerjaren aan).

De school is één van de vijf categoriale gymnasia in Amsterdam, een kleinschalige school in Amsterdam Oost met veel aandacht voor de leerlingen. De school biedt uitstekend onderwijs met moderne hulpmiddelen en een uitdagend programma. De resultaten zijn bovengemiddeld. De leerlingen leren actief: onderzoekend, samenwerkend en met uitstekende voorzieningen. Het leren wordt ondersteund vanuit een elektronische leeromgeving. Iedere leerling beschikt over een laptop. Het Cygnus daagt de leerlingen uit te excelleren: in de lessen, in vakoverstijgende projecten, in keuzemodules en tijdens buitenschoolse activiteiten. Het Cygnus Gymnasium is een school midden in de samenleving met leerlingen uit alle lagen van de bevolking. Op dit moment komt 75% van de leerlingen uit Amsterdam, 11% uit Diemen, 6% uit De Ronde Venen en 8% van elders.

4. Missie en visie van het Cygnus Gymnasium

- We stellen ons ten doel om leerlingen een optimale startpositie te verschaffen voor het wetenschappelijk onderwijs. In ons motto staat niet voor niets: een school voor wetenschappers!
- De klassieke vorming (op taal- en cultureel gebied) neemt een onderscheidende plaats in binnen ons curriculum.
- Wij dragen bij aan de brede intellectuele, culturele én maatschappelijke ontwikkeling van de leerlingen. Wij bieden onze leerlingen de stimulerende leeromgeving om intellectueel te excelleren en zich cultureel, maatschappelijk en sociaal-emotioneel te ontwikkelen.
- Leerlingen krijgen veelzijdig en uitdagend onderwijs aangeboden. Er zijn naast de reguliere lessen talrijke (buiten)schoolse activiteiten die eveneens voldoen aan hoge kwaliteitseisen. We maken gebruik van moderne leermiddelen, papier en digitaal, die het best passen bij de behoeftes van onze leerlingen.
- Wij werken met bevlogen docenten die trots zijn op hun vak, die het beste uit zichzelf weten te halen om het beste uit de leerlingen te halen, die de stof inspirerend overbrengen en niet alleen beschikken over uitstekende vakkennis maar ook over goed ontwikkelde pedagogische en didactische kwaliteiten, en die zich bovendien van harte hebben verbonden aan het karakter en de ambities van het Cygnus Gymnasium.
- We zijn niet alleen een gymnasium, maar ook een echte grote-stadsschool, die begaafde leerlingen uit alle lagen van de bevolking van die grote stad met voldoende aanvangsniveau en motivatie in de gelegenheid stelt zich gymnasiaal te ontwikkelen.
- Wij hebben oog voor iedere individuele leerling, zowel voor de leerling die de leerstof op zijn sloffen aankan als de leerling die op zijn tenen moet lopen.
- Wij houden rekening met de onderwijsbehoefte van de leerling. De leerlingen die wij na zes jaar afleveren hebben zelfvertrouwen, zijn ondernemend, gemotiveerd en hebben verantwoordelijkheid leren nemen voor het eigen leerproces.
- Kernwoorden voor onze school zijn: niveau, veilig, breed, cultureel, internationaal, pedagogisch, genuanceerd, samen, respectvol, open.
- We richten onze blik naar buiten, dichtbij en ver weg: een school voor toekomstige wereldburgers!
- We geven vorm aan de interconfessionele identiteit van onze school door in bijna alle leerjaren lessen levensbeschouwing aan te bieden en aandacht te besteden aan de religieuze feestdagen.
- Het Cygnus Gymnasium verbindt zich met zijn omgeving: de ouders, het (basis en voortgezet) onderwijs en andere relevante maatschappelijke instellingen in de stad, de andere categoriale gymnasia in Amsterdam en in het land.

Onze missie in de praktijk

- We verzorgen hoogwaardige lessen: deze zijn meer dan een uitleg en verwerking van de stof in de lesboeken; er is een goede balans tussen het gemeenschappelijke, in de sectie afgesproken programma en de eigen "kleur" van de docent. Onze lessen kennen een hoog tempo, zijn methode-overstijgend, uitdagend, gevarieerd en per saldo onmisbaar.
- Het onderwijs appelleert aan eigenschappen van gymnasiasten. Daarbij hebben we leerlingen voor ogen die als volgt beschreven kunnen worden: gemotiveerd om zich intellectueel te ontwikkelen, ambitieus, nieuwsgierig, begaafd, in staat tot zelfkritiek, respectvol, maatschappelijk betrokken en genuanceerd. Het onderwijs dat we aanbieden en de wijze waarop we met leerlingen omgaan, doen recht aan deze eigenschappen.
- Voor docenten betekent dit dat zij denken en werken op academisch niveau en betrokken zijn bij de hele school. Zij beschikken over de benodigde vakkennis en pedagogisch-didactische kwaliteiten van hoog niveau.
- De sfeer op school onder alle medewerkers en leerlingen is te omschrijven als: open, hartelijk, veilig, respectvol en loyaal.
- De school is een inspirerende leeromgeving. Dat maken we waar in de lessen. Daarnaast zorgen we voor een aanbod aan lessen en activiteiten dat het mogelijk maakt dat leerlingen zich breed kunnen ontwikkelen. Er is veel te kiezen: extra vakken, culturele activiteiten, reizen en excursies, keuzemodules in de onderbouw en een verrijkingsprogramma in de bovenbouw.
- De school is zorgzaam (voor leerlingen en medewerkers): goede mentoren, het Cygnus-uur, huiswerkbegeleiding, leerlingen die leerlingen helpen, een zorgteam voor sociaal-emotionele ondersteuning en remedial teaching. De school is in alle opzichten veilig en zorgt, ook voor de medewerkers, voor een warm schoolklimaat.
- De school onderhoudt, in het belang van de leerlingen, intensieve contacten met de ouders.
- De school bereidt de leerlingen goed voor op hun keuze binnen het vervolgonderwijs, zowel door informatie bij de profielkeuze, het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten als het stimuleren van bezoek aan universiteiten.

5. Het profiel van de school in kernwoorden

*De leerlingen die na zes jaar het Cygnus Gymnasium met een diploma verlaten, zijn breed opgeleid en uitstekend toegerust voor hun studie. Het zijn ruimdenkende, autonome jonge mensen die reflecteren op hun eigen gedrag, die maatschappelijk betrokken zijn, kunnen samenwerken, ambitie tonen, stevig in de maatschappij staan, zelfbewust, kritisch, relativerend en sociaal. Op het Cygnus ontwikkelen ze zich tot **wereldburgers** en **wetenschappers**.*

A. Kwaliteit

Leerlingen krijgen op onze school onderwijs van hoog niveau en behalen prima resultaten. De docent heeft de regie en stelt hoge eisen aan zichzelf en aan de leerlingen, waarbij hij gebruik maakt van de beste leermiddelen, van papier én digitaal. De school heeft een hecht docententeam dat voornamelijk bestaat uit bevoegde academici.

B. Aanbod

Het Cygnus biedt een brede opleiding met veel keuzemogelijkheden. Veel extra vakken, veel activiteiten buiten de lessen met een belangrijke plaats voor cultuur. Leerlingen worden gestimuleerd meer dan het minimum te doen, op allerlei gebied, binnen en buiten de school. We gaan ook graag het gebouw uit, dichtbij en ver weg, om de verbinding te maken tussen wat de leerlingen in het lokaal leren en de "echte" maatschappij.

C. Kennis, vaardigheden én persoonlijke vorming

Een gymnasiast weet veel. Om succesvol te zijn is echter meer nodig. Daarom leren we onze leerlingen samen te werken en verantwoordelijkheid te nemen. We stimuleren een kritische houding en een open blik op de wereld. We leren ze goed onderzoek te doen, bieden ruimte en vertrouwen en hebben oog voor hun ontwikkeling.

D. Verschillen

Het Cygnus biedt een programma, in de les en daarbuiten, waarmee we in de behoefte voorzien van onze (hoog) begaafde leerlingen. Maar we ondersteunen ook degenen die extra oefening of uitleg nodig hebben. We stellen hoge eisen én we zijn zorgzaam, ook op sociaal-emotioneel vlak.

E. Betrokken

Het Cygnus biedt een warme en veilige leeromgeving. Leerlingen voelen zich thuis, weten zich gekend, kunnen zichzelf zijn en zich onderscheiden. We zijn een school waar de onderlinge verschillen, onder meer in achtergrond, cultuur en geloof, gerespecteerd worden en door ons gezien en beleefd worden als een verrijking.

6. De stand van zaken op onderwijskundig gebied

Hierboven, in de paragrafen 4 en 5 is vooral beschreven wat voor school wij *willen* zijn. De vraag is in hoeverre wij onze missie op dit moment al waarmaken:

- De examenresultaten zijn de laatste jaren bovengemiddeld, ook vergeleken met de categoriale gymnasia.
- De doorstroom ligt in lijn met die van de andere gymnasia in het land. Wel is het zo dat we op het moment van schrijven (schooljaar 2015-2016) voor het eerst ervaring opdoen met nieuwe wettelijke regels voor de overstap van PO naar VO. Het basisschooladvies is bindend zonder dat wij dit advies kunnen toetsen aan de CITO eindtoets. Het is nog onduidelijk of deze wijziging gevolgen zal hebben voor de kwaliteit van de instroom en dus onze resultaten.
- Ouders en leerlingen zijn bovengemiddeld tevreden over de school.
- De kwaliteit van de lessen is in het algemeen goed te noemen (naar ons eigen oordeel, naar dat van de leerlingen en ouders maar ook naar dat van de Inspectie). De secties zijn ambitieus, maken veel eigen materiaal en werken hard om een curriculum te ontwikkelen dat aan onze doelen (kennis én vaardigheden, inspirerend, hoog niveau) voldoet. Uiteraard zijn er verschillen tussen docenten, ook in kwaliteit. Docenten nemen deel aan bijscholingsactiviteiten. Op korte termijn maken we werk van een scholingsplan. In veel vakken wordt aandacht besteed aan onderzoeksvaardigheden. De komende tijd ontwikkelen hiervoor een leerlijn van klas 1 t/m klas 6.
- Het aanbod (binnen en buiten de lessentabel) is op dit moment in bespreking. De school hecht aan een breed aanbod dat structureel betaalbaar is. Recente bezuinigingsmaatregelen hebben tot wijzigingen in de tabel geleid (vooral minder uren per vak in meerdere leerjaren) die in 2016-2017 worden geëvalueerd.
- Ten aanzien van de extra mogelijkheden voor leerlingen die dat aankunnen, denken we in de onderbouw een heel eind op streek te zijn met de keuzemodules voor de eerste en tweede klas. In de bovenbouw zijn er veel mogelijkheden voor leerlingen maar deze hebben nog te veel een ad hoc gehalte. Het is noodzaak om het uitgebreide scala aan extra activiteiten en lessen te structureren, heldere eisen te formuleren en inzichtelijk te maken wat de verschillende leerlingen aan extra activiteiten doen.
- Het leren buiten school vindt deels plaats door middel van excursies en reizen voor iedereen. Dit programma is inmiddels uitgekristalliseerd. Op dit moment hebben we geen maatschappelijke stage meer maar streven ernaar deze opnieuw invoeren, te beginnen in 2015-2016. Naast excursies voor iedereen zijn er veel activiteiten buiten school voor geïnteresseerde leerlingen (uitwisseling, debatclubs, MUN, EYP, CERN, Olympiades e.d.).
- De vele mogelijkheden om in de bovenbouw extra vakken te kiezen geven veel leerlingen de kans in meer vakken examen te doen dan het minimaal noodzakelijke. Daar wordt op grote schaal gebruik van gemaakt.
- Het zorgteam functioneert prima. Er is een strakke organisatie die zich zowel op preventie, signalering als op remediëring richt.
- Extra hulp voor leerlingen die ondersteuning nodig hebben bij het leren is ruim aanwezig en heel toegankelijk: het Cygnus-uur in de onderbouw, de huiswerkklas op maandag tot en met woensdag en daarnaast een systeem met leerlingtutoren. De school herbergt ook een commerciële huiswerkvoorziening waarmee we intensief overleggen over de leerlingen die daar gebruik van maken.
In dit kader blijft 'taalbeleid' een belangrijk aandachtspunt. De school heeft een aantal taalzwakke leerlingen met een hoog risico op uitval. Daar ontwikkelen we op korte termijn beleid voor.
- Het cultuuraanbod waarmee de school zich profileert begint steeds vastere vormen aan te nemen.
- De sectie klassieke talen waarborgt het klassieke karakter van ons gymnasium. Maar ook de docenten van andere vakken integreren waar mogelijk aspecten van de klassieke oudheid in hun lessen. Aandachtspunt voor de komende jaren is de uitvoering van de nieuwe regelgeving waarbij het klassieke cultuuronderwijs geïntegreerd gaat worden in de lessen Grieks en Latijn.
- Het pedagogisch klimaat op onze school is uitstekend, zo blijkt uit de tevredenheidsspeilingen, het inspectierapport van voorjaar 2015, als uit de onlangs uitgevoerde audit van het Nederlands Jeugd Instituut.

- Ten aanzien van het gebruik van de laptop door leerlingen, in de les, zijn er op dit moment nog veel vragen, zowel inhoudelijk als technisch. Dat verdient aandacht de komende tijd.
- De relatie met zowel het basisonderwijs als met het vervolgonderwijs, vooral de universiteiten in de regio, is naar ons idee op orde.

7. De opdracht aan onszelf voor de komende jaren op onderwijskundig gebied

Onze plannen voor de komende jaren om de kwaliteit van ons onderwijs verder te verhogen waarbij de definitie van kwaliteit is: prima resultaten (doorstroom en examen), grote tevredenheid bij ouders en leerlingen en het behalen van de door ons geformuleerde doelen (paragraaf 4 en 5).

Hieronder alleen de aandachtspunten:

- Het vinden van de juiste balans tussen een ongestoord lesritme én ontplooiingsmogelijkheden voor individuele leerlingen of groepen leerlingen tijdens lestijd maar ook buiten de les.
- Didactiek: het begeleiden en stimuleren van secties en individuele docenten om hun onderwijs zo inspirerend en rendabel mogelijk te maken. De werkwijze zal in overleg met het team gekozen worden. Dat leidt per jaar tot een scholingsplan.
- Het ontwikkelen en implementeren van taalbeleid voor onze taalzwakke leerlingen.
- Herijking van de lessentabel: naar een betaalbaar breed aanbod met voldoende contacttijd om goede resultaten mogelijk te maken.
- De digitale ontwikkelingen binnen de secties en de plaats van de laptop op onze school. We verplichten ouders hoge kosten te maken. Maken we dat waar? Hoe weerbarstig is de techniek? Halen we de didactische meerwaarde eruit die we beogen?
- Het aanleren van computervaardigheden (informatiekunde) aan de leerlingen moet een structurele plaats krijgen binnen het programma.
- Het integreren van de klassieke vorming, in relatie met de taalcomponent, binnen de lessen.
- Het vinden van een passende inhoud en vorm voor de maatschappelijke stage.
- Het ontwerpen en implementeren van een gestructureerd verrijkingsprogramma voor de bovenbouw.
- Het ontwerpen en implementeren van een lijn t.a.v. onderzoeksvaardigheden vanaf klas 1 t/m het profielwerkstuk.
- Het vastleggen van een cultuurlijn over de verschillende leerjaren.
- Aandacht voor de belasting bij de leerlingen (huiswerk en toetsen).

8. De stand van zaken en de plannen t.a.v. het personeelsbeleid

A. Het onderwijzend personeel

De docent heeft een grote invloed op de motivatie en de prestaties van de leerlingen. Het is aan de schoolleiding om er op haar beurt voor te zorgen dat de docenten gemotiveerd blijven en optimaal kunnen presteren. De kwaliteit, inzet en betrokkenheid van het team is hoog. Dat schept verplichtingen:

- Uitvoering van de promotieafspraken in het kader van de functiemix.
- Verbetering van de gesprekscyclus (frequente gesprekken met feedback).
- Bijzondere prestaties van docenten mogen niet onopgemerkt blijven. Dat geldt ook voor onvoldoende prestaties.
- Het MT schoolt zich stelselmatig in persoonlijk en onderwijskundig leiderschap.
- Er is aandacht voor de werkdruk van de docenten.
- In verreweg de meeste ontmoetingen met (delen van) het team dient de agenda te bestaan uit onderwijskundige zaken, gericht op het verder verbeteren van ons onderwijs.
- De begeleiding van nieuwe collega's dient na het eerste jaar een structureel vervolg te krijgen.

B. Het onderwijsondersteunend personeel

Uit het bovenstaande blijkt dat de agenda van de komende jaren zo veel mogelijk moet bestaan uit onderwijskundige zaken. Dat kan echter pas als er op het gebied van beheer, administratie en logistiek rust is, de zaken goed op orde zijn en er een prettig werkklimaat heerst. Voor een groot deel is dat al het geval. De ondersteunende medewerkers zijn in het algemeen zeer loyaal, capabel en taakgericht. Uiteraard zijn er nog ontwikkelpunten die in de jaarlijkse functioneringsgesprekken aan bod komen.

9. Kwaliteitsbeleid

Het is van groot belang dat we over instrumenten en procedures beschikken die ons in staat stellen onze prestaties in de gaten te houden en zo nodig te verbeteren. Dat doen we enerzijds door het analyseren van 'harde' gegevens als doorstroompercentages, examenresultaten en rendementcijfers die we via de Inspectie ontvangen. Ook gebruiken we de resultaten van de ruim 40 gymnasia als benchmark. We communiceren open met het team over deze resultaten, spreken twee keer per schooljaar met elke sectie over ontwikkelingen en prestaties, we zorgen dat we jaarlijks met elke collega een formeel gesprek hebben over zijn/haar ontwikkeling en resultaten waarbij ook lessen bezocht worden en de feedback van leerlingen gebruikt wordt.

Ook de kwaliteit van de zorg, de organisatie van de school en de informatievoorziening blijven onze aandacht houden. Dat doen we door open te staan voor kritiek, de mening van de medewerkers structureel na te vragen en door middel van jaarlijkse tevredenheidsonderzoeken onder ouders en leerlingen.

De schoolleiding

Februari 2016